

ската църква прибавила къмъ това още книгитѣ на Иова и Сираха и Соломоновитѣ книги.

Съ изключение на нѣкои частни крайности, богомилското учение все повече и повече показвало стремежъ да се сближи съ християнството (отъ което се отдѣляло доста много по своята сжщина), та по такъвъ начинъ по-лесно да намира привърженици между християнитѣ. Така, италиянецътъ Иоанъ де Луджио проповѣдвалъ въплотение на Сина Божий и приемалъ изцѣло Стария Заветъ; други проповѣдвали свобода на волята.

Такъвъ билъ религиозниятъ животъ въ България презъ XI и XII вѣкове. Не по-малко е важно да се разгледа етнографското ѝ състояние. Тогава въ нея имало такава пѣстра смѣсъ отъ народи, каквато има и въ наше време.

Славянскиятъ елементъ билъ преобладаващъ. По-горе споменахме за изчезналитѣ сега славянски колонии въ Елада и Тесалия (ср. стр. 78). Въ Албания и Епиръ, по равнинитѣ и долинитѣ дълго време живѣли сръбски и български племена, докато по височинитѣ живѣли албанци и власи, а въ крайбрѣжнитѣ градове (Драчъ, Навпактъ) — гърци. Южно-епирскитѣ войнички се споменуватъ още презъ VII вѣкъ. Презъ X вѣкъ цѣлата страна отъ Драчъ до Янина заедно съ крайбрѣжието образувала дѣлъ отъ българското царство. По албанскитѣ планини проливали кръвъ на 1018 год. последнитѣ борци за българската независимостъ. Презъ време на Деяновото възстание се подигнали и славянитѣ при Драчъ, а жителитѣ отъ провинцията при Никополъ (Етолия и Акарнания) се присѣдинили къмъ българитѣ, „своитѣ съплеменници“. Дори при управлението на Анжуйския домъ (1250—1350) славяни живѣли по крайбрѣжнитѣ равнини и на Дринъ. Славянскиятъ елементъ дори се засилилъ въ Албания и Епиръ, когато сръбскиятъ царъ Душанъ покорилъ тия страни¹⁵.

Не може да се опредѣли въ тая епоха границата между сърби и българи. Положително е известно само, че на Дунава българскиятъ елементъ граничилъ съ руския. Споредъ Нестора, презъ IX и X вѣкове границитѣ на рускитѣ угличи и тиверци достигали до Дунава, при чиито устия тогава имало руски градове. Ала славянитѣ трѣбвало да отстъпятъ тукъ мѣсто на печенези и половци (кумани). Когато пъкъ тия скитници си отишли, въ Молдова се появили не вече славяни, а ромъни, но и у тѣхъ малорускиятъ езикъ билъ известно време държавенъ езикъ¹⁶.

Албанцитѣ, макаръ и най-старъ народъ на полуострова, нигде не се споменуватъ по-рано отъ XI вѣкъ. Тѣ наричали себе си *шкипетари*, което, както твърдятъ нѣкои писатели, значи „планински жители“, а своята страна — *Шкиперия*. Славянитѣ ги именуvalи *арбанаси*, гърцитѣ — *ἀρβανῖται*, на западъ — *albanenses*. Това е сжщо мѣстно, вѣроятно, старонародно име. На говора на тоскитѣ „арбери“ или „арберешки“ значи албанецъ, а планинската страна между Валона и Аргирокастро се нарича Арберия; на говора на гегитѣ Арбения се нарича цѣла Албания, а у планинитѣ това име носи предимно крайбрѣжието при Драчъ. Явно е, че славянското, франкското и гръцкото имена сж заети отъ говора на гегитѣ (севернитѣ албанци)¹⁷. Въ историческиятъ извори албанцитѣ се явяватъ за пръвъ пжтъ презъ време на Маниаковото възстание (1043) подъ името *ἀλβανοί*. Отъ това време тѣ се споменуватъ по-често въ гръцки, латински и славянски извори. Тѣ живѣли на родове по недостъпнитѣ планини, като полудиви овчари, подъ управлението на мѣстни водачи. Въ стари сръбски паметници отъ XIV вѣкъ се споменуватъ албанскитѣ села по Шаръ и при сливането на двата Дрина, гдето били подчинени на Дечанския и Призренския манастири. Две мѣста наричани Арбанаси и, вѣроятно, населени съ албанци, се срѣщатъ презъ това време